

BORBA ZA ŽIVOT I UMJETNOST KRSTE HEGEDUŠIĆA. PREDLOŽAK ZA FRESKU GOLGOTA I NJEZINA REALIZACIJA

U ovom članku autorica piše o predlošku za fresku Golgota koji je načinio Krsto Hegedušić, dok je freska na zidu u svetištu Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici zaživjela šezdesetak godina kasnije od vještih ruku Eugena Kokota i Egidia Budicina.

Zahvaljujući Ivanu Lackoviću Croati od propadanja je spašen predložak Krste Hegedušića (1901.-1975.) za fresku *Golgota* iz 1944. godine. U zbirci Ivana Lackovića Croate dugi niz godina predložak je stajao daleko od očiju javnosti. Skica se danas nalazi u fundusu Muzeja Croata Insulanus Grada Preloga zaslugom prof. dr. sc. Matije Berljaka. Brižni ljubitelj umjetnosti, kanonik i profesor, prijateljevajući s Ivanom Lackovićem Croatom pohranio je skice i na koncu ih darovao muzeju u Prelogu. U dotičnom muzeju nalazi se skica za fresku umanjene verzije (225 x 112,5 cm) i originalna verzija (900 x 450 cm). Skica umanjenih dimenzija izložena je u Pastoralnom centru bl. Alojzija Stepinca župe Sv. Jakoba u Prelogu, u neposrednoj blizini muzeja.

Freska u nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici prema Hegedušićevoj skici realizirana je tek šest desetljeća kasnije. Godine 2008. načinili su je Eugen Kokot i Egidio Budicin.

Stručna literatura vrlo rijetko spominje skicu za fresku *Golgota* koja je usprkos naprasnom prekidu u izradi 1944. godine ipak realizirana prema postojećoj skici 2008. godine.

U širok likovni djelokrug Krste Hegedušića ulaze slike, crteži, grafike, inscenacije, ilustracije, oprema knjiga, značajno mjesto zauzimaju zidne dekoracije. Zanimanje za ovaj vid slikarstva počinje već na studiju kada je oslikao *Borbu*

Helena u dvorani za akt u Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, gdje je studirao. Na uređenju unutrašnjosti crkve Svetog Marka u Zagrebu pomaže profesoru Josipu Kljakoviću 1922. godine. Desetak godina kasnije s Maksimilijanom Vankom slika zidne kompozicije u Gradskom podrumu u Zagrebu. Godine 1942. s bratom Željkom izradio je fresku *Hipokrat* u Vranešićevom sanatoriju. *Hipokrat*“ Samostalni rad na zidnim slikama započeo je 1943. godine izradivši fresku kompoziciju u Opatičkoj 10, današnjem Hrvatskom institutu za povijest. Već iduće godine počinje raditi fresku *Golgota* u Mariji Bistrici. Od 1971. do 1973. oslikao je trinaest kompozicija na 124 m² u Spomen – muzeju na Tjentištu.

HLEBINE – VJEČNA HEGEDUŠIĆEVA INSPIRACIJA

Već u počecima Hegedušićeva stvaralaštva osjetna je socijalna nota. Njegovi crteži i slike izražavaju negodovanje pred prilikama na političkoj sceni i društvu. Na formiranje njegovih političkih stavova s obiteljske strane utjecao je ujak Kamilo Horvatin, ujedno dobar prijatelj Miroslava Krleže. Po toj vezi rodilo se prijateljstvo s Krležom. Duboka povezanost između slikara i istaknutog književnika rezultirala je *Podravske motive* za koje je Krleža napisao provokativan tekst kojim je izazvao polemiku u javnosti.

Ključnu ulogu u Hegedušićevom slikarstvu ima dolazak iz rodne Petrinje u Hlebine, očevu Podravinu. U tom životopisnom mjestošću doživio je tok težačkog života i osjetio izrazitu povezanost s pejzažom. Paralelno s Hegedušićevim istraživanjem podravskog sela, u Njemačkoj se razvija političko angažirani pokret *Neue Sachlichkeit*. Taj pokret javlja se kao reakcija na ekspresionizam i zalaže se za aktivnu ulogu umjetnosti u društvu. Glavni predstavnik tog pokreta je slikar i grafičar George Grosz. Za prenošenje Groszove umjetničke i ideološke baštine u Hrvatsku zaslužan je Miroslav Krleža. O tom njemačkom umjetniku napisao je značajan tekst objavljen u *Jutarnjem listu* (1926.) i *Književnoj republici* (1927.) godine.¹ Tekst o Groszu imao je svojevrsno programatsko značenje za grupu *Zemlja*.

Dodatno obrazovanje u Parizu Hegedušiću je donijelo mogućnost doticaja s djelima mnogih značajnih umjetnika. Posebice su ga intrigirala djela flamanskog slikara Pietera Brueghela koje je vidio u obilasku Louvrea. Mala holandska sela u čijem srcu se okupila svita zaradi raznih događaja, okosnica su Bruegelova slikarstva. Prizvavši sjećanje na Hlebine u dalekom Parizu rodila se ideja o autentičnom likovnom izrazu. U tom promišljanju nastalo je Udruženje likovnih umjetnika *Zemlja* čiji je Hegedušić suosnivač. Za predsjednika je izabran Drago Ibler, funkciju tajnika obnašao je Krsto Hegedušić. Program grupe odbacuje l'art

¹ L. MAGAŠ-P. PRELOG: Nekoliko aspekata utjecaja Georga Grosa na hrvatski umjetnost između dva svjetska rata, Radovi instituta za povijest umjetnosti, br. 33., Zagreb, 2009., 229.

pour l'art, zalaže se za povezivanje društvene situacije i umjetnosti, smatra da umjetnost mora odgovarati suvremenim problemima, treba biti kronika svijeta. U umjetničkom izrazu teži jasnim oblicima i sadržajem, naglašava crtež i opće razumljivo likovno izražavanje. *Zemlja* traži da umjetnost izražava probleme života kolektiva, čovjeka koji stoji van zakona, ujedno okuplja umjetnike osjetljive na suvremene tokove (Leo Junek, Antun Augustinčić, Kamilo Ružička, Omer Mujadžić...). S vremenom se mijenjao sastav grupe. Hegedušić ostaje najradikalniji i najdosljedniji član. U grupi je bio do same zabrane.

Pod svoje mentorsko okrilje uzeo je dvojicu veoma mladih hlebinskih zemljoradnika Ivana Generalića i Franju Mraza dajući im slikarski nauk u smislu slikarske tehnike i tematike. Njegov tutorski rad pokazao se iznimno uspješnim. Dvojica amaterskih slikara izlagali su kao gosti crteže i akvarele na III. izložbi likovnog udruženja *Zemlja* u Zagrebu 1931. godine. Hegedušićev pedagoški rad s vremenom prerasta u formiranje čitave "škole" tzv. Hlebinske slikarske škole. Pedagošku djelatnost obavljao je kao profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i vodio je majstorsku radionicu na postdiplomskom studiju iz koje su se iznjedrile istaknute ličnosti hrvatskog slikarstva.

Zbog političke angažiranosti grupa *Zemlja* je zabranjena 1935. godine. I sam Krsto Hegedušić nekoliko puta je zatvaran. Dobrim prijateljskim vezama spašen je od likvidacije koja mu je prijetila od strane vlasti.

TEMATSKJE ODREDNICE ZIDNE DEKORACIJE

Hegedušić na svojim slikama, crtežima i grafikama donosi intenzivni doživljaj baštine Podravine, malog čovjeka koji se kovitla u neimaštini, "pretvara" ga u karikaturu, daje mu obilježja groteske, uprizoruje crnilo u čovjeku i oko njega. Kronički prati život sela, ističe realizam zbivanja, odbacuje dotad ustaljenu glorifikaciju sela i života mještana. Po zabrani *Zemlje* tematika njegovih djela ostaje ista, međutim epicentar zbivanja seli u grad, na asfalt, beton, u zatvor. Na njegovim slikama počiva ratom pogođen puk. Iz prikaza ne izuzima depresiju, nezaposlenost, inflaciju, pobunu, socijalnu bijedu, privredni krah... Otkriva pravo lice života koje je provociralo njegovu savjest. Slike, crteži i grafike djeluju poput svojevrsnog dokumenta vremena i zbivanja zbog čega je u krugu vlasti bio nepodoban.

Veliki odmak spram društveno angažiranih tema na slikama, crtežima i grafikama javlja se na zidnim kompozicijama. Ovisno o profanom ili sakralnom prostoru Hegedušić definira motiv.

Stilski odraz zajednički je svim temama i tehnikama kojima gradi plohu. Hegedušić u zidnim kompozicijama ne napušta svojstva koja je koristio u ostalim

medijima, izrazito čvrstu i jasnu liniju, plastično definiran volumen i kompozicijsku kompaktnost koja nalaže vlastitu logiku organizacije motiva. On promišlja o svakoj temi, stoga ne radi brzo i ne klišeizira. U svoja djela prenosi vlastito iskustvo i viđenje teme. Kod zidne dekoracije uvodi treću dimenziju koja je potaknuta prostorom. Freske dobivaju dimenziju prostora dok istodobno u drugima medijima ne napušta dvodimenzionalnost.

Već na Akademiji samostalno izrađuje fresku *Borba Helena* u dvorani za akt koja je uklonjena iz pedagoških razloga.

Sa svojim profesorom Jozom Kljakovićem oslikava unutrašnjost crkve Svetog Marka. Jozo Kljaković, Ljubo Babić i Ivan Meštrović bili su zaduženi za dekorativno opremanje unutrašnjosti crkve pri velikoj obnovi između dva rata. Od toga je Kljaković slikao biblijske i hrvatske povijesne prizore. Suradnik mu je bio Krsto Hegedušić koji je od profesora mogao naučiti sve pojedinosti slikanja zidne dekoracije.

Okupator, Krvava rijeka, Proboj, Tifusari, Zbjeg, Planina bez milosti, Apokalopsa, Finale su teme ciklusa fresaka naslikanih u Spomen- muzeju u Tjentištu. Prostorna definicija ovdje navodi na neizbježnu povijesnu tematiku koja na njegovim fresko oslicima nije često uprizorena. Povodi se najčešće za biblijskim i mitološkim scena u kojima kao da traži smiraj od nepovoljnih društvenih prilika. Tome u prilog govori freska *Golgota* u Mariji Bistrici i *Hipokrat* na Vranešićevom sanatoriju u Zagrebu. *Golgota* je doživjela nešto bolju sudbinu, no literatura ju rijetko spominje. Još manje zastupljen je zidni oslik na pročelju sanatorija na zagrebačkom Zelengaju 37.

Sanatorij dr. Đure Vranešića bio je takoreći zaštita za nepodobne, pribježište lijeve kulturne elite. Tamo su boravili Miroslav i Bela Krleža, Krsto Hegedušić sa suprugom i bratom Željkom, dirigent i skladatelj Milan Sachs i mnogi drugi. Sklonište u sanatoriju bila je javna tajna, živjelo se u strahu od nadzora.² Hegedušić je u sanatorij došao iz zatvora. Prijetilo mu je smaknuće, no zalaganjem Krleže dopušten mu je kućni zatvor. Krleža pak je bio veoma vezan uz Vranešića. Spletom okolnosti Hegedušić se našao u sanatoriju. Za to veliko dobročinstvo Krsto se Vranešiću odlučio odužiti freskom. Danas je ona prepuštena nemilosti vremena. Tema freske prilagođena je ambijentu i vezana uz Vranešićevu profesiju. Đuro Vranešić bio je priznati neurolog i psihijatar, otvorio je privatnu praksu, vlastiti sanatorij za živčane bolesti jer je u državnim službama više puta gubio posao. Mitološka tema posvećena antičkom ocu medicine odvija se ispred ostataka Asklepijevog hrama u Epidauru. Asklepije s atributom u ruci postavljen je na postolje, dok ispod njega u grupi sjedi bradati starac Hipokrat sa štapom u ruci.

² M. ŠTAJDUHAR: Zagonetka Hegedušićeve freske, Cicero 1-2, Zagreb, 1999., 52.

S obzirom na odabir mitološke teme vezane uz medicinu, logični slijed nalaže da je za fresku u Mariji Bistrici Hegedušić odredio scenu iz kristološkog ciklusa. U Nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke započeo je slikati kompoziciju *Golgota*. Detalji u sceni koju je prikazao upućuju na Hegedušićevo veoma dobro poznavanje biblijskih tema.

Krist na križu u samim počecima likovnog prikazivanja je tek simboličan i diskretan. Čitavo tijelo pojavljuje se u 6. stoljeću. U kasnom srednjem vijeku počinje se prikazivati Krist zatvorenih očiju, izlomljenog tijela povijenog od grčevite boli, verizmom u opisu muke, umiranja i smrti. Kraj Krista na križu u ikonografiji Raspeća važan su dio povijesni i alegorični sudionici te simbolički znakovi. Hegedušić se oslanja na povijesne izvore iz Evanđelja prema kojima u prizoru Raspeća prikazuje osobe koje su se okupile na Golgoti uz križ.

VJERSKI DOBROČINITELJI

Marija Bistrica je hodočasničko mjesto u crkvenim dokumentima poznato još od 1334. godine sa župom Svetog Petra. U razdoblju od 1878. do 1883. hodočasnički kompleks u tom mjestu preuređio je arhitekt Herman Bolle u historicističkom stilu. Na poziv župnika dr. Juraja Žerjavića hodočasnički kompleks u Mariji Bistrici postao je prvo značajno i veliko Bolleovo ostvarenje.³

Nekoliko desetljeća kasnije nadbiskup Alojzije Stepinac pokazao je inicijativu za uređenje unutrašnjosti crkve. Vodstvo obnove povjerio je slikaru Krsti Hegedušiću, kiparu Ivi Kerdiću i arhitektu Aleksandru Freudenreihu.

Krsto Hegedušić zajedno sa svojom obitelji dolazi u Mariju Bistricu 1944. godine. Za vrijeme teškog ratnog razdoblja nadbiskup Stepinac učinio je plemenitu gestu spasivši umjetnika od smaknuća kojim mu je prijetila vlast zbog aktivnog zastupanja ljevičarskih tendencija. Krsto Hegedušić i njegova familija tako su našli zaklon od ustaških vlasti. Za suradnike u oslikavanju svetišta pozvao je umjetnike kojima je također bilo potrebno sklonište. Uz brata Željka i suprugu Branku, tu su se našli Ivan Generalić, Ivo Režek, Ivo Šermet, Gabriel Stupica, Ante Kaštelančić, Drago Beraković, Ivo Dulčić, Alber Kinert i drugi.⁴ Sveukupno je angažirao 35 domaćih slikara i studenata.

Hegedušić je 1944. krenuo u izradu predložaka i sa suradnicima započeo oslikavati freske. Načinio je predloške za tri teme iz kristološkog ciklusa: *Rođenje Isusovo*, *Bijeg u Egipat* i *Golgota*. Sačuvan je tek predložak za fresku *Golgota* koji

³ J. KOLARIĆ: Nacionalno svetište Majke Božje Bistričke, Crkvena kulturna dobra, br. 8., Zagreb, 2010., 23.

⁴ M. BEŠLIĆ: Likovni umjetnici u hrvatskome Nacionalnom svetištu Mariji Bistrici, Crkvena kulturna dobra, br. 8., Zagreb, 2010.

se nalazi u fundusu Muzeja Croata Insulanus Grada Preloga. Uz predložak u narativnim dimenzijama (900 x 450 cm) sačuvana je skica u umanjenom mjerilu (225 x 112,5 cm).

Put skice do muzeja počinje u zbirci Ivana Lackovića Croate. Gotovo nije bilo stručnjaka koji su znali za njeno postojanje, dok su u svetištu stajali samo fragmenti tek započete freske Krste Hegedušića. Zbirku je od obitelji Lacković dobio prof. dr. sc. Matija Berljak. Iznimni poznavatelj umjetnosti, kanonik i profesor, donirao je zbirku Muzeju Croata Insulanus Grada Preloga. Predložak je jedno od najznačajnijih djela u fundusu muzeja. Svekolikoj javnosti je predstavljen na otvorenju muzeja 19. ožujka 2013. godine kada je bio izložen u stalnom postavu. Danas je predložak izložen u Pastoralnom centru bl. Alojzija Stepinca župe Sv. Jakoba u Prelogu zalaganjem prečasnog Antuna Hoblaja. Nažalost ostala dva predloška za fresake koje su također započete ne dijele sudbinu *Golgote*.

Na inicijativu župnika Zlatka Korena 2008. godine prema predlošku je izrađena freska *Golgota* Krste Hegedušića. Godine 1944. godine započeta je izrada te freske od strane Krste Hegedušića i njegovih suradnika o čemu svjedoče ostaci u tri lučno završena traveja na lijevoj strani glavne lađe. Razlog zbog kojeg je Hegedušićev projekt naglo stao nije poznat.

Fresku 2008. godine oživljava iskusni dvojac, slikar Eugen Kokot i restorator Egidio Budicin. Eugen Kokot dobro je poznao Hegedušićev opus radeći u njegovoj majstorskoj radionici. Stoga je neosporno da je u fresku uveo doktrine Hegedušićeve škole u stilskom i formalnom smislu. Egidio Budicin u ulozu tehnologa svojim znalačkim umijećem pokazao se pravim odabirom za obradu površine za tehniku fresco seco. Tehnološka obrada zida zahtjeva odstranjivanje žbuke, ponovnu obradu zida i stavljanje nove žbuke. Na tako tretiranoj podlozi moglo je započeti slikanje freske prema predlošku u naravnoj veličini. Freska je smještena na lijevi zid glavne lađe odmah do pjevališta.

PREDLOŽAK ZA GOLGOTU SPAŠEN OD ZABORAVA

Sačuvana skica za fresku *Golgota* izrađena je olovkom/kreonom na kartonu. Preko skice načinjene su kvadratne plohe uz rubove označene brojkama radi lakšeg prenošenja skice na zid. Na dnu u središtu postoji signatura KHeg 1994. i napomena Studija za karton "Golgota" omjer 1:4=112,5 x 225, karton velik 450 x 900, fresko površine 45 m². Cijeli prizor odaje duboko proživljavanje patnje i boli. U središte piramidalne kompozicije smješten je Krist raspet na križ, povijenog i izmučenog tijela, ogrnut u perizomu. Na šakama i stopalima vidljivi su čavli kojima je proboden. Premda klonule glave, izdiše se nad masom koja je okružila križ. Pokraj Krista su raspeti Dobri i Zli razbojnik. Njihove ruke i noge o križ su

privezane užetom. Grčeviti položaji tijela ukazuju na bol u kojoj umiru. Ispod Kristova križa tuguje Bogorodica pognute glave, okrenuta tijelom prema promatraču dramatične scene. Marija Magdalena pred križem suzama ispire Kristove rane. Uz njih je Marija Kleofina, sestra Bogorodice i majka Jakovljeva. Ona kleči ispod križa, rukama u molitvi i pogleda uperenog prema Kristu.

Iz mračnog neba, nad Kristom i hodočasničkim kompleksom u pozadini spušta se lepezasti snop svijetlosti. Poznavajući Hegedušićeva djela inspirirana pejzažom, Kokot i Budicin smještaju crkvu u pitoreskni krajolik hrvatskoj Zagorja. Taj krajobrazni detalj implementiran je u fresku premda na Hegedušićevom predlošku ne postoji. Impozantni hodočasnički kompleks u svojoj raskoši proteže se pozadinom, iza križa. Poniže križa nalaze se rimski vojnici koji bacaju kocke na Kristovoj halji. Uz Zlog razbojnika stoje Kopljonoše koji su Krista probili na križ. S teškim oružjem od razbojnika odlazi rimski vojnik. Oružjem koje nosi razbojnicima je slomio kosti. Potresnu scenu okružuju Židovi, predstavnici farizeja i vijeća velikog svećenika. Oni su ostali raspravljati pod križem. Nekolicina okupljenih u pozadini, grotesknih obilježja lica slove za "bokce bistričke".⁵

Dimenzija prostora ima veliku ulogu u kreiranju same atmosfere prizora. Hegedušić prostornu dimenziju uvodi tek u zidne dekoracije. Ističe dramatiku kompozicije čiji je glavni punkt svijetlost koja se spušta iz Kraljevstva nebeskog. Centralni dio zauzima Krist na križu i tri Marije ispod njega. Oko njih se tvori "vrtlog" povijesnih sudionika scene. Groteskna i karikaturalna lica obilježje su rimskih vojnika i tzv. bokci bistričkih. Bogato nabrane draperije spuštaju se niz gotovo skulptorski oblikovanih tijela. Veliku pažnju Hegedušić posvećuje detaljima, obradi lica, muskulaturi tijela, arhitekturi crkve, sve do oružja i odjeće rimskih vojnika. Prizor su bojama oživjeli Kokot i Budicin. Time su dali novi doživljaj freske, u Hegedušićevoj slikarskoj maniri koji iz nepoznatog razloga nije imao prilike dovršiti ovo grandiozno djelo.

Zalaganjem nekolicine dobročinitelja Marija Bistrica može se dičiti, između ostalog, freskom *Golgota* koja je nastala prema predlošku Krste Hegedušića 1944. godine., a načinili su je 2008. godine Eugen Kokot i Egidie Budicin. Freska kršćanskog duha dala je trag spasenja Hegedušiću, dok danas to pruža vjernicima. Godinama je stajao tek fragment freske i zaboravljeni predložak daleko od očiju javnosti. Predložak u narativnoj veličini i predložak umanjene dimenzije nalazi se u fundusu Muzeja Croata Insulanus Grada Preloga. Bez dotičnog predloška freska bi i danas bila tek fragment velikog Krstinog djela. Veliki ljudi doprinijeli su očuvanju i ostvarenju monumentalnog remek djela zidnog slikarstva Krste Hegedušića.

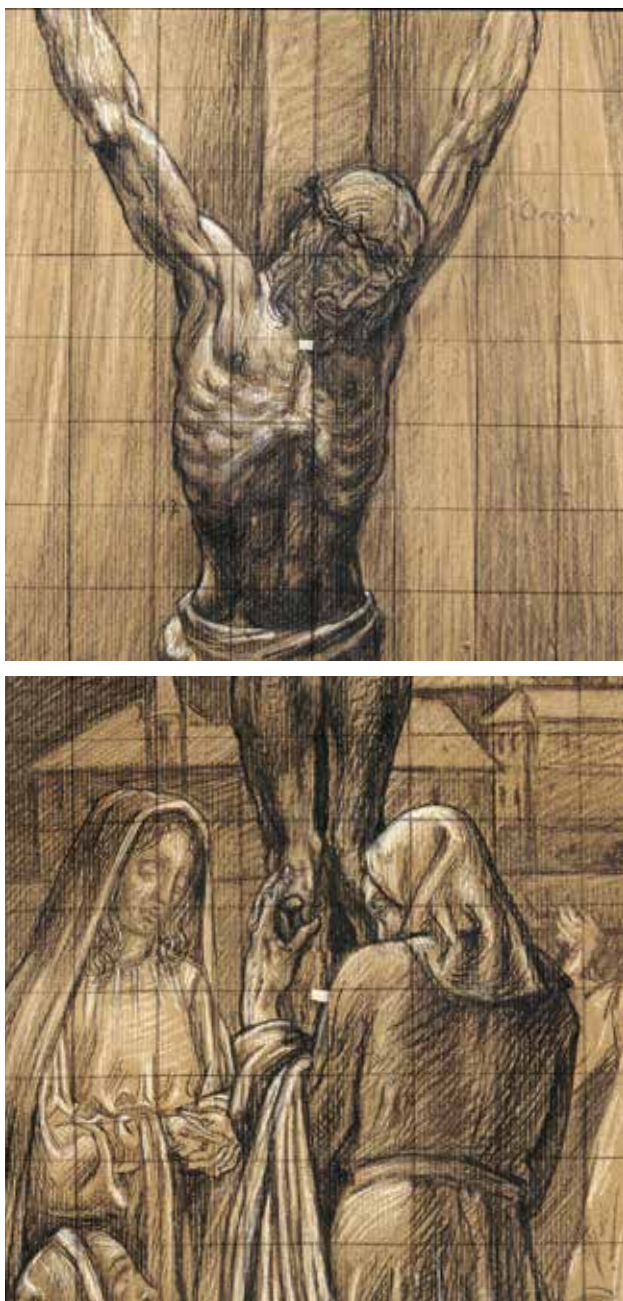
⁵ I. REBERSKI: Svijetli put vjere i nacionalnog identiteta, Glas koncila, Zagreb, 2009.

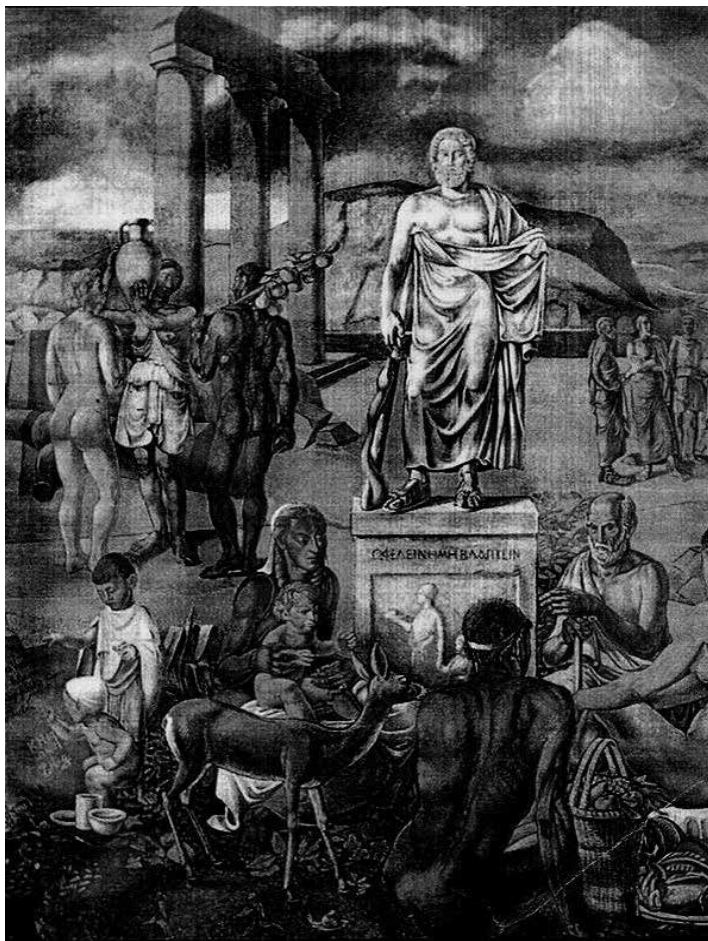
Slika 1. Predložak za fresku Golgota, Krsto Hegedušić, 1944. (Muzej Croata Insularius Grada Preloga)

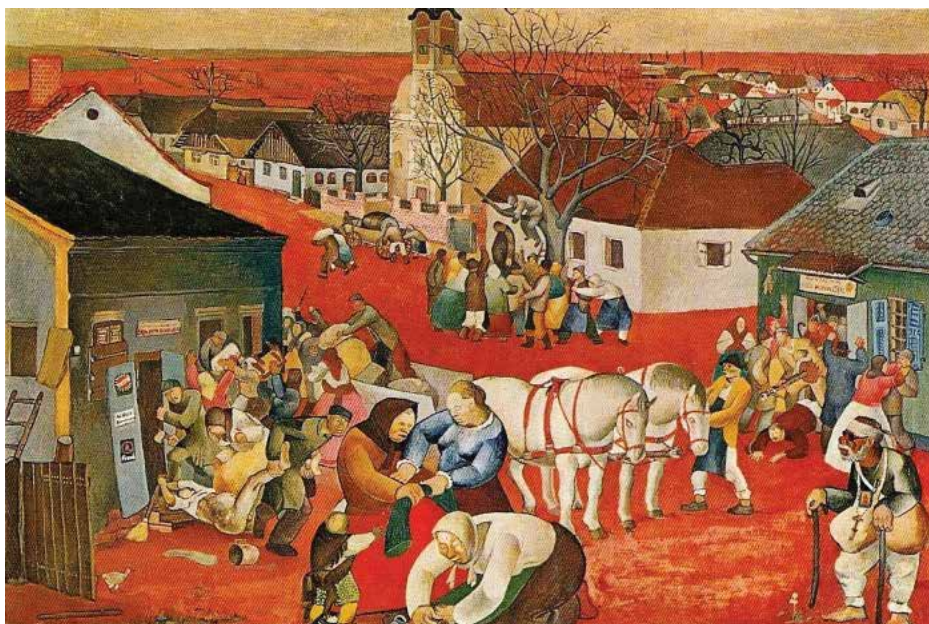
Slika 2. Freska Golgota, Eugen Kokot i Egidije Budinic 2008. (Marija Bistrica)

Slika 3. Detalji s predložka za fresku Golgota, Krsto Hegedušić, 1944.
(Muzej Croata Insulanus Grada Preloga)

Slika 4. Freska Hipokrat, Krsto i Željko Hegedušić, 1942.
(Vranešićev Sanatorij)

Slika 5. Zeleni kadar, Krsto Hegedušić, 1928.

Slika 6. Popis u Betlehemu, Pieter Bruegel, 1566.

LITERATURA

1. M. BERLJAK: *Naivna umjetnost-hrvatski ponos*, Prelog, 2013.
2. M. BEŠLIĆ: "Likovni umjetnici u hrvatskome Nacionalnom svetištu Mariji Bistrici", *Crkvena kulturna dobra*, br. 8., Zagreb, 2010.
3. Enciklopedija hrvatske umjetnosti, Leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb, 1995.
4. K. HEGEDUŠIĆ: *Retrospektiva 1917-1967.*, Moderna galerija, Zagreb, 1974.
5. K. HEGEDUŠIĆ: *Podravski motivi*, Zagreb, 1933.
6. J. KOLARIĆ: "Nacionalno svetište Majke Božje Bističke", *Crkvena kulturna dobra*, br. 8., Zagreb, 2010.
7. L. MAGAŠ – P. PRELOG: "Nekoliko aspekata utjecaja Georga Grosa na hrvatski umjetnost između dva svjetska rata", *Radovi instituta za povijest umjetnosti*, br. 33., Zagreb, 2009.
8. I. REBERSKI: "Svijetli put vjere i nacionalnog identiteta", *Glas koncila*, Zagreb, 2009.
9. *Leksikon ikonografije liturgike simbolike zapadnog kršćanstva*, Zagreb, 2006.
10. I. ŠAŠKO: "Križni put, kalvarije i velikotjedne procesije kao liturgijski i paraliturgijski čin", *Crkvena kulturna dobra*, br. 9., Zagreb, 2011.
11. M. ŠTAJDUHAR: "Zagonetka Hegedušićeve freske", *Cicero* 1-2., Zagreb, 1999.
12. R. VINCE, J. DEPOLO, I. ROGIĆ NEHAJEV: *Čudo hrvatske naive*, Zagreb, 1996.

SAŽETAK

BORBA ZA ŽIVOT I UMJETNOST KRSTE HEGEDUŠIĆA. PREDLOŽAK ZA FRESKU GOLGOTA I NJEZINA REALIZACIJA

U ovome radu analizirana je studija Krste Hegedušića za fresku Golgota u hrvatskom nacionalnom svetištu u Mariji Bistrici. Studija je nastala 1944. godine. U svom punom kolorističkom sjaju realizirana je nekoliko desetljeća kasnije 2008. godine od slikarsko restauratorskog dvojca Eugena Kokota i Egidia Budicina. Razlog zbog kojeg fresku nije dovršio sam Hegedušić nije poznat.

Iznijete su nedaće koje su Hegedušića pratile na putu ka ostvarenju navedene freske. Radi svog političkog opredjeljenja nekoliko puta je zatvaran, ali nikad nije odustao od svojih teza. Njegova likovna ostvarenja možemo pratiti od dolaska u Hlebine, malo podravsko mjesto koje je zauvijek ostalo utisnuto u njegovom srcu. Za boravka u Parizu uvidio je nove mogućnosti te nakon povratka u Zagreb počinje djelovati unutar Likovnog udruženja Zemlja čiji je iznimno vjeran član. Svoj rukopis otisnuo je i na zidu, a jedno od najreprezentativnijih djela zidnog slikarstva Krste Hegedušića svakako je Golgota.

Ključne riječi: Krsto Hegedušić; Golgota; Marija Bistrica; Hlebine; freska; Muzej Croata Insulanus Grada Preloga.

SUMMARY

KRSTO HEGEDUŠIĆ – BATTLE FOR LIFE AND ART. STUDY FOR GOLGOTA FRESCO AND IT'S REALIZATION

In this paper a study by Krsto Hegedušić for his fresco Golgota in Croatian national sanctuary in Marija Bistrica has been analyzed. Study was made in 1944. in it's fully coloristical shine and realized a few decades later, in 2008. by painters-restaurators couple Eugen Kokot and Egidio Budicin. The reason why Krsto Hegedušić didn't finish the fresco himself remains unknown.

Some of the challenges that followed Hegedušić on the way to complete the fresco have been described in this paper. He has been imprisoned a couple of times, because of his political views, but he never gave up on his thesis. His art can be followed from his arrival in Hlebine, little village in Podravina, that for ever remained written in his heart. While he resided in Paris, he saw new opportunities, so as he came back, he got involved in the "Zemlja" art association, and was one of the most prominent members. Krsto Hegedušić left his signatures on the walls as well, and one of his most representative wall painting is surely Golgota.

Key Words: Krsto Hegedušić; Golgota; Marija Bistrica; Hlebine; fresco; Museum Croata Insulanus City of Prelog.